

מלקח קרבות בהרי הקרפטים*

**מעריך הגנה בהרים ללא הבטחה היקפית
וכוללת — הוא בלתי-יעיל :**

הסיירים חזרו בצהרים. הם אישרו את הנחות מפקד החטיבה. האויב סמך על פני השטח הקשים כי יבטיחוהו. הוא לא הוציא שום משמרות-חוץ ותצפיות מחוץ למתחם. מיד התישב מפקד החטיבה וראש-המטה שלו והחלו בעיבוד תכנית מפורטת של המבצע.

תכסיפי התקפה בשטח הררי :

סגן-מפקד לעניינים פוליטיים כינס את חברי-המפלגה. ברור היה לו שהחטיבה תצטרך להתפצל לצוותות-קרב עצמאיות ואף ליחידות קרב קטנות אשר לזמן מה תצטרכנה לפעול ללא פיקוד מרכזי. הכרחי היה שבכל יחידה עצמאית, ולו גם הקטנה ביותר, יהיה מספר גדול ככל היותר של חיילים שיבינו את התפקיד ויגלו יזמה, כי חשיבות ההתנהגות של החייל הבודד בהרים היא הרבה יותר גדולה מאשר במישור; ביזמתו, התמצאותו ורוחו הקרבית תלוי הנצחון.

היתה זו אסיפה בלתי רגילה. החיילים באו בציד קרבי מלא, עמוסים רימונים ומחסניות, התת-מקלעים תלויים על חזיהם...

"שימו לב" — אמר הסגן לעניינים פוליטיים — אנו עוברים לתכסיסים חדשים. עד עתה לחמנו במישור, בעמקים, יערות וביצות. מעתה נלחם בהרים ולרוב לא ביום אלא בלילה. המגמה היא לתפוס את צירי התנועה ואת המעברים, כי מלחמת הרים היא בעיקר מלחמה על צירי התנועה. אולם אנחנו, חיל-הרגלים, איננו יכולים להיות מרותקים לכבישים, אנו צריכים להיות מסוגלים לתמרן בכל הסוגים של שטח מבוחר. ההרים, המדרונות, הצמחיה הם ידידינו ולא אויבינו. הגרמנים חושבים שאי אפשר להתגבר על מכשולים אלה והם מפחדים מפניהם. אבל אנחנו נעפיל עליהם ויכול נוכל להם אם התכסיסים שלנו יהיו נועזים יותר וגמישים יותר מאלה של האויב."

תכנית המבצע וההיערכות :

מפקד החטיבה ומטהו סיימו את תכנון המבצע עד הפרט האחרון, וקבעו את התפקידים וצירי ההתקדמות לכל יחידה ויחידה. רק אם כל יחידת-משנה תפעל בדיוק לפי התכנית, יוכל המבצע להצליח. לכן חילק מפקד החטיבה את קציני-המטה שלו בין הגדודים כדי שישמשו כמורי-דרך וכמתאמים בשעת התנועה בלילה בשטח ההררי

כניסה מהמישור להרים :

ההר היה כה תלול, עד כי כל היום טיפסו עליו אנשי הגדוד, וגם במשך הלילה המשיכו לטפס. לאחר חצות, נעצרה לפתע כל השדרה. נהגי העגלות שמו את האבנים תחת הגלגלים האחוריים, מעין בלמים — אבנים שהביאון עמם מהרגע שנכנסו לשטח ההררי למען לא יצטרכו לחפש אחר אבנים בחשכת הלילה. מאיש לאיש עברה פקודה: "מפקדי הפלוגות קדימה, לראש השדרה". הקצרים נים קפצו קדימה, מיישרים את סגיניהם תוך ריצתם. כעבור זמן קצר חזרו והגדוד התחיל להתארגן בצורה שהיתה, בלתי רגילה עד-כזה. את הציווד ואת התחמושת הורידו מהעגלות והתקיפו אותם על אוכפיי-מעמס על הסוסים, וחילקו לחיילים חבלים ומימיות נוספות.

התנאי הראשון לתכנית פעולה — סיור יסודי :

בזמן שהגדוד התארגן ישבו מפקד החטיבה, ראש המטה וקצין המודיעין שלו ושמעו את הדו"חים של הסיירים החטיבתיים. הם נתנו את תיאור מערך-ההגנה של האויב, אשר התבסס על אחד האוכפים הגבוהים. הוא הפך כפר הררי קטן למבצר חזק. הכביש שעבר דרך הכפר נסגר ע"י מחסומי-גדעים וע"י מלכודת-טנקים. את הכביש חצו כמה קוים של חפירות, של "קני" מקלעים ועמדות בטון, ולרגלי ההר התרומם קיר של גדר תיל. "אין התקפה חזיתית באה בחשבון" — אמר מפקד החטיבה, ושיגר לסיור חדש את יחידת הסיירים הרכובים שלו, על סוסיהם הקטנים, היכולים לנוע גם בשטח הררי.

לא יכולה להיות מערכת הגנה רצופה בהרים :

הפטרולים חזרו עם אור. הם הודיעו כי משני צדי המערך הגרמני אין שבילים, ובודאי שאין דרכים. הם מסרו, נוסף על-כך, שמחוץ למתחם העיקרי יש לגרמנים רק עמדות מקלעים בודדות בין הסלעים, ובמרחק רב יותר מהמתחם אין נפש חיה, שכן שם המדרונים תלולים ומכוסים צמחיה בלתי חדירה. האויב משוכנע שאגפיו מוגנים הודות לפני-שטח אלה.

מפקד החטיבה החליט מיד: את המתחם שעל האוכף יש לכבוש מאגפיו, הנראים בעיני הגרמנים כמוגנים. יש לכבשו דרך היער הבלתי-עביר, דרך המדרונים, שאי אפשר לטפס עליהם. הצטייר לפניו הקו היסודי של התכנית: לעבור את השטח הקשה על מנת לאגוף את האויב ולתקוף אותו מהעורף. כאשר הגיע למסקנה זו, פקד על הסיירים לצאת שוב ולבדוק את דרכי הגישה לצדי המתחם הגרמני.

* לפי פרק מתוך "נושאי-הדגל" לגונצ'רוב.

זאת הפעם. שני הגדודים בעורף הגרמני תפסו עמדות על המדרונים מעל למערך האויב, כך שהמק"בים והמר"גמות יוכלו לפעול כמעט באופן אנכי לעבר המוצבים של האויב. לעומת זאת, הגדוד הראשון, שפעל באופן חזיתי, תפס עמדות נמוכות יותר מן המעבר, כך שהגרמנים הופיעו לעיני אנשיו כצללים על רקע השמים. המתחם של האויב היה, איפוא, נתון לאש מלמעלה ומלמטה. יתרון מיוחד נבע מכך שההסתערות בוצעה בלילה. מכת האש הפתאומית גרמה לבהלה לאויב והוא ניסה להפעיל את אש החירום של הארטילריה, אבל קוי הטלפון כבר נחתכו ולאויב לא היה כמעט סיכוי להתנגדות, לאור התקפת הלילה הנועזת משלושה צדדים.

היה זה אחד מן המבצעים הקצרים ביותר, אך המוצ' לחים ביותר של החטיבה.

המאמץ של התכנון המדויק ומסע ההתקרבות הקשה חסך דם.

בבוקר נפתח ציר התנועה ושדרות התובלה יכלו לעבור על פניו והחיילים התקדמו בחושך על מנת להגיע לפסגת הרכס בצפייה שאחריו ישתרע המישור. אולם מה שהם ראו שם היה ים של אבן — הרים, הרים ועוד הרים; והחיילים הרהרו: לחימה, לחימה ועוד לחימה.

הקשה. הגדוד הראשון היה צריך לתקוף את מערך האויב באופן חזיתי ולפעול כרתק והטעיה כאחד. שני הגדודים האחרים היו צריכים לאגוף דרך ההרים משמאל ומימין ליעד. במשך 24 שעות היו צריכים לחצות את שורת הרכסים ובערב „להתישב רכובים" על הכביש הראשי בעורף המערך הגרמני. ההסתערות היתה צריכה להפתח בלילה הבא לפי סימן של רקטה ירוקה. הנשק התומך החטיבתי והגדודי פוצל לפלוגות השונות. כל פלוגה הורחבה לצות־קרב ע"י כך שנוספו לה יחידות־משנה של תת־מקלענים, רגמים ומק"בים. האספקה, התחמושת והנשק התומך, הוטענו על הסוסים.

ההתקפה:

בחצות פקד מפקד החטיבה לירות 6 רקטות ירוקות. הגרמנים שהחזיקו במתחם שלהם הסתכלו באלו בתמהון, הם לא שיערו כי בעורפם נערכו שני גדודים סובייטיים, שחיכו לאות זה.

נסיון קודם בקרבות בהרים לימד את מפקד החטיבה לדעת שעובר פרק־זמן בין הלחימה לרגלי ההר ועד העליה לפסגה, פרק־זמן הנותן לאויב שהות להתארגנות; לכן ערך את כוחותיו ואת אמצעי האש שלו, בכוונה למנוע

מ י מ י:

מכונת־יירה „מכסים" („בינונית") בדרכה אל עמדה השלטת, עולה, כחייליה עצמם, במקור מות בהם לא יצליח לא סוס ולא פרד. אשה תשיג אל מעלה נקודות אשר מרחק־ההליכה אליהן יהיה אולי 10 ק"מ.

מ ש מ א ל:

קורמרגמה החולש על עמק קרפטי. קנים כא־לה של מרגמות ומק־לעים עשויים לאפשר שליטה מוחלטת באש, על מערך־אויב המש־תרע למרגלות הפסגות.